

ρας εἰς ἕκαστον χωρίσμα ἐργάζονται καθήμεναι καὶ φωτιζόμεναι ὑπὸ μικροῦ λύχνου κρεμασμένου πλησίον τῶν. Καὶ ἄλλαι μὲν ἀποξέουσι τὴν ἐπιφάνειαν τῶν τυριῶν, ἄλλαι δὲ τὰ τοποθετοῦσιν ἐπὶ τῶν θέσεων, ἄλλαι δὲ ἀναβαίνουνσαι καὶ καταβαίνουσαι εἰς τὸ ὑπόγειον καταβιβάζουσι τὰ χλωρὰ τυρία ἢ ἀναβιβάζουσι τὰ ὠριμάσαντα καὶ ἔτοιμα ὄντα νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ ἐμπόριον. Τὰ χλωρὰ τυρία, ἀφ' οὗ καταβιβάσθωσιν εἰς τὸ ὑπόγειον, ἀποτίθενται ἐπὶ τῶν θέσεων εἰς στήλας ἀνὰ τρία. Μετὰ δὲ ἡμέρας τίθενται ὄρθια, ἀφινόμενον μεταξύ αὐτῶν ἱκανοῦ διαστήματος χάριν τῆς κυκλοφορίας τοῦ ἀέρος, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας φύεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν τυριῶν τὸ λεγόμενον *γένειον* ἢ *χνοῦς*. Ὁ χνοῦς δὲ οὗτος, ὅστις πρέπει νὰ εἶνε λευκότατος ὥστε χιὼν, πυκνὸς καὶ ὀλίγον ὑγρὸς, εἶνε τὸ γινώρισμα καὶ τῆς καλῆς ποιότητος τοῦ τυρίου καὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ ὑπογείου. Ἀποξέεται διὰ καταλλήλου ὄργανου ὁ χνοῦς ἀνὰ πᾶσαν ὀγδόην ἡμέραν, ἕως οὗ ὠριμάσῃ τὰ τυρία καὶ καλυφθῶσιν ὑπὸ λευκοφαίου λιπαροῦ οὐσίας, ἥτις καὶ αὕτη ἀποξέεται.

Ἀφ' οὗ δὲ τὰ τυρία μείνῃσι τριακόντα ἢ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἐν τοῖς ὑπογείοις, ἐκλέγονται ἑκάστοτε τὰ ὠριμώτερα καὶ ἀποστέλλονται πρὸς πώλησιν. Σημειωτέον δ' ὅτι τὰ κατασκευασθέντα κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας δὲν εἶνε κατάλληλα νὰ διατηρηθῶσι καὶ δι' ἄλλους μὲν λόγους, μάλιστα δὲ διὰ τὴν θερμότητα τῆς ὥρας τοῦ ἔτους. Τὰ τῶν τελευταίων δὲ μηνῶν, ἅτινα μένουσιν ἐν τῷ ὑπογείῳ πλεόντερον χρόνον, εἶνε τὰ ἄριστα καὶ τὰ μάλιστα περιζήτητα.

Ἡ δὲ καθ' ἑβδομάδα γινομένη ἀπόξεσις τῶν τυριῶν σκοπὸν ἔχει νὰ διευκολύνῃ τὴν συνάφειαν τοῦ τυρίου καὶ τοῦ ὁροσεροῦ ἀέρος τοῦ ὑπογείου· ἐπ' ἐσχάτων δὲ πρὸς αὐξήσιν τῆς συναφείας ταύτης εἰσέγαγον τὸ κέντημα διὰ μακρὰς βελόνης, ἣν ἐμπήγουσιν εἰς πολλὰ μέρη τῆς ἐπιφανείας τοῦ τυρίου ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου, καὶ οὕτω πως εἰσέρχεται ὁ ἀήρ διὰ τῶν σχηματιζομένων ὀπῶν. Παράγεται δὲ ὀξύανθραξ, ὅστις εἶνε ἡ αἰτία τῶν πρασίμων κοιλοτήτων τῶν παρατηρουμένων ἐν τῷ τυρίῳ. Ἐν ᾧ δὲ γίνονται πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι μεταβολαί, ἀναπτύσσεται ἀνεπαίσθητος τὸ κυανοποικίλον ἐκεῖνο χρῶμα, προῖδν βλαστησέως κρυπτογυμικῆς τοῦ καλουμένου *Penicillium glaucum*, οὗ τὰ σπερμάτια ἀπετέθησαν ἐν τῷ τυρίῳ μετὰ τῆς κόνεως τοῦ εὐρωτιῶντος ἄρτου.

Ἀρχαιοτάτη εἶνε ἡ συνήθεια τοῦ κατασκευάζειν τὰ τυρία ἐν τοῖς ὑπογείοις τοῦ Ῥοκφόρ, ὡς φαίνεται ἐκ τινος παλαιοῦ ἐγγράφου, λέγοντος ὅτι τῷ 1070 ἄνθρωπός τις Φλοτάρ Δεκορνοῦς, κληροδοτήσας γαίᾳς εἰς τινὰ Μονὴν, συγκατηρίθμει μεταξύ τῆς προσόδου αὐτῶν δύο τυρία, ἅτινα ὥφειλε νὰ δίδῃ εἰς αὐτὸν ἕκαστον ὑπόγειον τοῦ χωρίου Ῥοκφόρ. Τῷ δὲ 1550 διάταγμα τοῦ κοι-

νοβουλίου τῆς Θολώσης παρέχει εἰς τὸ Ῥοκφόρ τὸ προνόμιον τῆς κατασκευῆς τοῦ τυρίου τοῦ λεγομένου Ῥοκφόρ, καὶ ἐπιβάλλει πρόστιμον ἐξ ἑξῶν τὸν στατήρα εἰς πάντα φωραθησόμενον ὅτι κατασκεύασε τοιοῦτον ἔξω τοῦ χωρίου Ῥοκφόρ.

Ἐκ τῶν κατωτέρω ἀριθμῶν φαίνεται ἡ βαθμιαία πρόδος τῶν προϊόντων τῶν ὑπογείων τοῦ Ῥοκφόρ.

Τῷ 1800	παρήχθησαν	250,000	χιλιογρ. τυρίου.
Τῷ 1820	»	»	300,000
Τῷ 1840	»	»	750,000
Τῷ 1860	»	»	2,700,000
Τῷ 1870	»	»	3,600,000
Τῷ 1873	»	»	4,000,000

Ἐάν δὲ ὑπολογίσωμεν τὴν ἐλάττωσιν τοῦ βάρους 23 τοῖς 100, βλέπομεν ὅτι 3,000,000 χιλιογράμμων τυρίου ἐξαποστέλλονται κατ' ἔτος εἰς τὸ ἐμπόριον καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον ἐκ τῶν ὑπογείων τοῦ μικροῦ Ῥοκφόρ γινομένης κινήσεως κεφαλαίου 20,000,000 φράγκων. **Π

Ἱστορικόν

ΤΩΝ ΥΕΛΩΝ ΤΩΝ ΠΑΡΑΘΥΡΩΝ

[Ἐκ τοῦ συγγράμματος τοῦ A. Sauzay «La Verrerie»].

Ἡ συνήθεια τῆς χρήσεως τῶν ὑέλων πρὸς προφύλαξιν τῶν οἰκιῶν ἀνέρχεται ἄρα γε εἰς ἐποχὴν ἀόριστον, ἢ μήπως, ὡς πολλοὶ ἔτι καὶ νῦν φρονοῦσιν, εἶναι ἐφεύρεσις σχετικῶς νεωτέρα; Ἐν τῇ ἀφηγήσει, ἣν ὁ Ἰουδαῖος Φίλων κατὰ τὴν πρὸς τὸν Καλλιγούλαν πρεσβείαν αὐτοῦ ἐποίησατο, ὑπάρχουσιν ἐκφράσεις, αἵτινες θεωροῦνται ὡς ὑπαινισσόμεναι τὴν χρῆσιν τῆς ὑέλου, αὐτὸς δ' ὁ Σενέκας βεβαίως ἐν τῇ 90ῃ ἐπιστολῇ του, ὅτι ἡ ὑέλος ἐφευρέθη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του. Τοῦτο ἀπεκρούετο ὑπὸ τῶν νεωτέρων σοφῶν, μὴ παραδεχομένων ὅτι ἐν τῇ ἀρχαιότητι εἵνετο οἷα σήμερον χρῆσις τῆς ὑέλου, εἰς ἔμφραξιν τῶν παραθύρων, μόνος δ' ὁ Winckelmann ἀντεῖπεν εἰς αὐτοὺς, κηρυχθεὶς ὑπὲρ τῆς ἀρχαίας τῆς ὑέλου ἐφευρέσεως. Ἐκ τούτου προήλθον συζητήσεις μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῶν ἀντιδοξούντων, αἵτινες ὅμως εἰς οὐδεμίαν ἐφάνιντο ὅτι ἐμελλον νὰ ἀπολήξωσι διαφώτισιν τοῦ πράγματος, ὅτε περίστασις τις ἦλθεν ἀπροσδοκῆτως νὰ δώσῃ πέρας εἰς τὰς ἀμφισβητήσεις, λύουσα ὀριστικῶς τὸ ζήτημα. Ἡ περίστασις δ' αὕτη εἶνε ἡ ἀνακάλυψις ὑέλων κατὰ τὰς ἀνασκευὰς τῆς Πομπηίας, αἵτινες εὗρεθῆσαν διατηρούμεναι ἔτι ἐν τοῖς ὀρεοκαλκίνοις αὐτῶν πλαίσιοις, ἅτινα ἀπὸ δέκα ἡδὲ αἰῶνων ἔκειντο τεθαμμένα ὑπὸ τὴν γῆν.

Ὁ ἀρχιτέκτων Mazois ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Τὰ ἐρείπια τῆς Πομπηίας» βεβαίως ὅτι αἱ ὑέλοι αὗται εἶχον πλάτος 0μ.50 καὶ ὕψος 0μ.72, τὸ δὲ βάρος αὐτῶν ἦτο ἀπὸ 5 ἕως 6 χιλιόγραμμα.

Εἶναι δυνατόν νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ἡ τόσον ὠφέλιμος τῆς ὑέλου χρῆσις, τῇ βοηθείᾳ τῆς ἀ-

ποιᾶς τὸ φῶς διεδέχετο τὸ σκότος, ἥτις κατὰ τὴν θέλησιν τῶν ἐνοικούντων εἰσῆγεν εἰς τὰς οἰκίας τὰς ζωογόνους τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, ἥτις προσφύλαττε τοὺς κατοίκους ἀπὸ τῶν πάγων τοῦ χειμῶνος, καὶ ἐδιπλασίαζεν οὕτως εἰπεῖν τὸν βίον διπλασιάζουσα τὸ φῶς, ἥτο δυνατόν νὰ λησμονηθῇ· Καὶ ὅμως ἐλησμονήθη, διότι ἐπ' αἰῶνας ὁλοκλήρους αἱ ὕλοι ἐξηφανίσθησαν, ἀντικαταστάσαι ὑπὸ ξυλίνων παραθυροφύλλων, ὑπὸ φεγγιτῶν, ὑπὸ δερμάτων καὶ τέλος ὑπ' ἐλαιοδρέκτου χάρτου.

Ὁ πρῶτος συγγραφεὺς, ὅστις ποιεῖται μνησιν τῶν ὑέλων, ὡς χρησίμων πρὸς περιφραξίν οὐχὶ τῶν οἰκιῶν, ἀλλὰ τῶν στενῶν παραθύρων τῶν ἐκκλησιῶν, εἶναι ὁ Lactance, ὅστις λέγει «... ἡ ψυχὴ μας βλέπει καὶ διακρίνει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ σώματος τὰ ἀντικείμενα ὡς δι' ὑελοφράκτων παραθύρων». Δὲν πρέπει δὲ νὰ φανταζώμεθα ὅτι αἱ ὕλοι ἐκεῖναι ἦσαν ὅμοιαι τῶν σημερινῶν· διότι αἱ ὕλοι, περὶ ὧν ἀναφέρει ὁ συγγραφεὺς, ἦσαν μικρότατα στρογγυλὰ τεμάχια, ὀλίγον διαφανῆ, γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα cives. «Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς οἰκίας, ἡ χρῆσις τῶν ὑελωμάτων, ἅτινα κατ' ἀρχὰς ἀπετελοῦντο ἐκ τῆς συναρμογῆς πολλῶν μικρῶν τεμαχίων περιβαλλομένων ὑπὸ μολυβδίνων πλαισίων, μόλις ἀνέρχεται εἰς τὸν 14^{ον} αἰῶνα, καὶ τότε δὲ ἀκόμη ἦτο τόσον σπανία ἡ χρῆσις αὐτῶν, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ παράθυρα τῶν ἀνακτόρων δὲν εἶχον ὅλα ὑέλους τοιαύτας.

Ἐν τῷ λογιστικῷ βιβλίῳ τοῦ Jean Avin, γυνικοῦ εἰσπράκτορος τῆς Auvergne, ἀναγινώσκωμεν :

«Διὰ τὴν ἀφίξιν τῆς δουκίσσης de Berry, μετ' αὐταῖν (1413) εἰς Montpensier, κατεσκευασθήσαν στεφάναι τινὲς εἰς τὰ παραθυρώματα τοῦ ἄνω πύργου, πρὸς προφύλαξιν τῶν κτηρωτῶν (toiles cirées) δι' ἑλλειψιν ὑέλων.»

Ἰδοὺ καὶ ἕτερον παράδειγμα. Πρόκειται περὶ τῆς λαμπροτάτης αὐλῆς τῶν ἱσχυρῶν δουκῶν τῆς Βουργωνίας, διὰ τὸ ἀνάκτορον τῶν ὁποίων παρήγγειλαν (1647) «εἰκοσι ξύλινα τεμάχια πρὸς προφύλαξιν τῶν χαρτίνων ὑέλων τῶν χρησίμων διὰ τὰ παράθυρα τῶν δωματίων».

Τὰ δύο ταῦτα χωρία μαρτυροῦσιν ἐπαρκῶς τὴν ἑλλειψιν ὑέλων καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς ἡγεμονικαῖς κατοικίαις. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἄλλαι ἀποδείξεις μαρτυροῦσαι περὶ τῆς σπανιότητος καὶ τοῦ βαρυτίμου αὐτῶν ἐν ἐποχῇ κατὰ ἓνα αἰῶνα μεταγενεστέρᾳ.

Ἐν τινι λογαριασμῷ φέροντι χρονολογίαν 1567, γραφέντι δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου τοῦ δουκὸς Νορθάμπερλαν, εὐρίσκωμεν :

«Ἐπειδὴ, ὁσάκις πνέη σφοδρὸς ἄνεμος, αἱ ὕλοι τοῦ πύργου τούτου καὶ τῶν ἄλλων πύργων τοῦ ἄρχοντος κάμπτονται καὶ φθίρονται, καλὸν εἶναι ἵνα μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ αἱ ὕλοι ἐκαστοῦ παραθύρου ἀποσπῶνται καὶ ἀσφαλιζων-

ται... ὁσάκις δὲ ὁ κύριος ἢ ξένοι διαμένωσιν ἐν τῷ πύργῳ, νὰ τοποθετῶνται πάλιν, ἀνεξόδως, ἐνῷ τῶρα ἡ φθορὰ εἶναι πολυδάπανος καὶ ἀπαιτεῖ μεγάλας ἐπιδιορθώσεις».

Ἐπειδὴ εὐρισκόμεθα ἐν Ἀγγλίᾳ, ἃς προσθέσωμεν, ὅτι ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ὕelson, ἐπὶ πολὺ αὕτη ὑπῆρξεν ὑποτελὴς τῇ Γαλλίᾳ. Καὶ ἐνταῦθα μὲν ὁ ἀεθῶς Bedé, ἡγούμενος τῆς μονῆς Jarrow, λαμβάνει ἐκ τῆς Γαλλίας ὑέλους διὰ τὴν ἐκκλησίαν του, ἐκεῖ δὲ ὁ Ἰάκωβος Wilfrid ζητεῖ ὑέλους καὶ ὑελοποιούς πρὸς προφύλαξιν τῶν παραθύρων τῆς μητροπόλεως ἐν York. Ἡ χρῆσις τῶν ὑέλων, ἡ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀνήκουσα, ἦτο τόσον περιορισμένη ἐν Ἀγγλίᾳ, ὥστε κατὰ τὸν 16 καὶ 17 αἰῶνα, ἐν Σκωτίᾳ τὰ ἀνάκτορα δὲν εἶχον ὑέλους, εἰμὴ μόνον εἰς τὸ κύριον πάτωμα.

Ὅπως τέλος ὑποδείξωμεν, ὅτι ἡ κοινὴ χρῆσις τῶν ὑέλων εἶναι νεότερας ἐποχῆς, ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν, ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ 18 αἰῶνος, πρὸ 100 μόλις ἐτῶν, οὐ μόνον εἰς τὰς μικρὰς πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν Παρισίοις ἀκόμη, ὑπῆρχεν ἐταιρία κατασκευαστῶν παραθύρων (châssisiers), ὧν τὸ ἐπάγγελμα ἦτο νὰ φράττωσι τὰ παράθυρα οὐχὶ δι' ὑέλων, ἀλλὰ μόνον διὰ τεμαχίων ἐλαιοδρέκτου χάρτου.

Ἐκ τούτου, ἀναμφιβόλως, καὶ ἡ παλαιὰ γαλλικὴ παροιμία : «L'abbaye est pauvre, les vitres ne sont que de papier».

Α. Κ-ης

Ἐν Σόρῳ.

Η ΚΟΝΙΣ ΚΑΙ Ο ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

τῆς ὁμίχλης.

Ὁ κ. Τζῶν Αἴτκεν ἀνεκοίνωσε τελευταῖον εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἑταιρίαν τοῦ Ἐδιμβούργου πολυλοῦ διαφέροντος ἀξίαν παρατήρησιν ἐπὶ τῆς γενέσεως τῆς ὁμίχλης καὶ τῶν νεφῶν. Αἱ γνώσεις ἡμῶν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ σχηματισμοῦ τῶν νεφῶν καὶ τῶν ὁμίχλῶν ὁμολογητέον ὅτι εἶνε ἀτελέσταται, ἀλλὰ καὶ τὰ συμπεράσματα τοῦ κ. Αἴτκεν ἔχουσι τι τὸ παράδοξον· καίτοι ὅμως τοιαῦτα, δεόν νὰ γείνωσι γνωστὰ.

Κατὰ τὸν φυσικὸν τοῦ Ἐδιμβούργου δὲν ὑπάρχει ὁμίχλη ἄνευ κόνεως· ὅ ἐστι ἡ κόνις εἶνε τὸ σπέρμα, ἡ ἀφετηρία τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ὁμίχλης καὶ τῶν νεφῶν. Ἐκαστος κόκκος κόνεως καθίσταται πυρὴν, περὶ τὸν ὅποιον συμπυκνοῦνται οἱ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀτμοὶ τοῦ ὕδατος. Ὁ κ. Αἴτκεν στηρίζει τὴν θεωρίαν ταύτην ἐπὶ πειραμάτων, ὧν ἐν θὰ ἐκπλήξῃ κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἥττον τὸν ἀναγνώστην.

Λαμβάνει δύο μεγάλα δοχεῖα ὑέλινά, καὶ εἰς μὲν τὸ ἐν εἰσάγει συνήθη ἀέρα, εἰς τὸ ἕτερον δὲ ἀέρα κεκαθαρμένον, διηλισμένον διὰ πυκνοῦ πηλματος βαμβακίνου (βάτας), εἴτα δὲ εἰσάγει ῥεῦμα ἀτμῶν εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἀγγεῖα, ὅτε παρατηρεῖ τις, οὐχὶ ἄνευ τινὸς ἐκπλήξεως, ὅτι ἡ